

הלכתא למעשה ולמשיחא בדרג הוימ - מסכת יומא

תוכן

- א. כל פינות שאתה פונה לא יהיו אלא דרך ימין.....1
- ב. שכהן גדול מקריב חלק בראש ונוטל חלק בראש ... אומר הטאת זו אני אוכל אשם זה אני אוכל.....2
- ג. נוטל חלה משתי חלות ... פלגא שקיל ... ומודו רבנן בפרוסה דלאו אורח ארעא למיתבה לכהן גדול.....2

דף יז:

א. כל פינות שאתה פונה לא יהיו אלא דרך ימין

עיקרי דין זה יתבארו להלן דף נח: ושם יבואר שיש כמה חילוקים להלכה ולמעשה¹.

א. המקיף ברגל מתחיל מצד שהוא לימין לו ומקיף באופן שגם סיומו הוא מימינו לפי הפוך פניו, כגון אם פניו למערב מתחיל מצפון ומסיים בדרום וכן בהיפוך. סימן לדבר הכותב ס"ת מתחיל בימין ומסיים בימין באמצע שיטה בסוף הספר.

לפיכך² כהנים בתחלה בשעולין לדוכן ופניהם כלפי היכל שהוא במזרח, וקורין להם כהנים, מתחילין להחזיר פניהם כלפי העם³ לצד ימין שלהם שהוא בדרום, ואח"כ למערב נגד הצבור. ובסוף כשמתחיל הש"ץ שים שלום ומחזירין פניהם כלפי הקודש מתחילין להחזיר פניהם דרך ימין שלהם שהוא בצפון ואח"כ לצד המזרח נגד היכל. כשיורדים מן הדוכן לא יחזירו אחוריהם להיכל אלא יעדדו ויחזירו פניהם קצת להיכל כתלמיד הנפטר מרבו שמחזיר פניו אליו בעצתו מלפניו.

וכן העולה לתורה⁴, אם שני הדרכים מימינו ומשמאלו שוים, עולה דרך ימין, ויורד בפתח שכנגדו.

¹ שו"ת חתם סופר חלק א (אורח חיים) סימן קפז

² משנה ברורה סימן קכח סעיף יז

³ כלומר להסתובב כלפי הצבור

⁴ מ"ב קמא ס"ק כה

הלכתא למעשה ולמשיחא בדרג הוימ - מסכת יומא

וכן בהוצאת ספר התורה מההיכל שבמזרח⁵, מוליכים אותו דרך צפון, שהאוחז אותו מחזיר פניו לבימה ואחוריו להיכל, ונמצא שיד ימינו לצד צפון, וכשמחזירים את הספר להיכל מוליכים אותו דרך דרום, שכאשר מוליכו מהבימה להיכל נמצא שיד ימינו לצד דרום.

ב. העומד במקומו ועושה מצוה, כגון נר חנוכה ולולב, מתחיל משמאל ופונה לימינו. סימן לדבר אותיות התורה שנכתבים ונמשכים משמאל לימין והיינו כתיבה תמה.

ג. ימין והעברה על המצות ימין עדיף, ימין ודרך קצרה יבואר להלן נח: שי"א שימין עדיף, ויש חולקים, ע"כ יראה לצדד עצמו באופן שיהיה לעולם ימין שלו מעותר להפנות לדרך קצרה:

ד. כל זה בעומד בקודש, כגון העומד בבהכ"נ ורוצה לילך למקומו או לבימה יפנה לימין. משא"כ הנכנס מחוץ לבהכ"נ אזי אין מקום לימין כלל ולעולם דרך קצרה עדיף.

ב. שנתן גדול מקריב חלק בראש ונוטל חלק בראש ... אומר חטאת זו אני אוכל אשם זה אני אוכל

כבר נתבאר לעיל דף יד. שהכהן גדול הוא ראש לכל הכהנים, ולפיכך על אף שעבודות המקדש חולקו לפי משמרות ובתי אב ועל פי פייס, כהן גדול בכל יום⁶ מקריב ומקטיר מתי שירצה. ונוטל חלק בקדשי המקדש לאכילה בין קדשי קדשים בין קדשים קלים, גם אם אינו מקריב. וכשירצה יאמר זה⁷ החטאת שלי זה האשם שלי, שבבהמ"ק נחשב כבעל הבית בביתו. ונוטל חלק בחלוקת אכילת קדשים בראש איזה מנה יפה שיבחר לו⁸.

ג. נוטל חלה משתי חלות ... פלגא שקיל ... ומודו רבנן בפרוסה דלאו אורח ארעא למיתבה לכהן גדול

⁵ מ"ב שם

⁶ רמב"ם הלכות כלי המקדש פרק ד הלכה יב ופרק ה הלכה יב

⁷ ועיין בלקוטי הלכות בזבח תודה שם ה: שהסתפק האם יכול ליקח על מנת לתת לאחר ודייק ממש"כ בנמו' חטאת זו אני אוכל ולא אמר חטאת זו אקח. אך לפי"ז יש לדייק את לשון הרמב"ם שכתב זו החטאת שי שאדרבא יכול ליקח גם שלא על מנת לאכול אלא רק שתהיה שלו וצ"ע ומ"מ לכו"ע אם כבר לקח יכול לתת לאחר.

⁸ כס"מ שם

הלכות למעשה ולמשיחא בדרה היומי - מסכת יומא

האמור לעיל אינו אלא בקרבן יחיד⁹, אך בקרבנות ציבור אינו יכול ליקח את כל הקרבן כולו לעצמו, רק נוטל מחצה¹⁰.

ולפיכך כהן גדול¹¹ לעולם נוטל מלחם הפנים, מכל משמר חצי החלות שזכה בהן¹², שנאמר והיתה לאהרן ולבניו מחצה לאהרן ומחצה לבניו, ואין כהן גדול נוטל פרוסה כלומר חצי חלה שאין זה כבודו.

⁹ בסיפא דתוספתא מסיים חלה אחת משתי חלות ארבע וחמש חלות מלחם הפנים. רבי אומר אומר אני שיהא זה נוטל מחצה שנאמר והנתרת מן המנחה לאהרן ולבניו שיהא אהרן שקול נגד בניו. ועד כאן לא פליגי רבנן ורבי אלא אם נוטל מחצה או פחות ממחצה אבל כולו לכו"ע לא שקיל. וצ"ל דרישא חמאת זו שלי אשם זה שלי מיירי בקרבן יחיד דבזה יכול ליקח לעצמו כל הקרבן אבל בקרבן צבור אינו יכול ליקח לעצמו כולו רק בורר לו מנה יפה וחולק עם אחיו הכהנים ונוטל מחצה או מעט פחות ממחצה לכל מר כדאית ליה. וכן הוא בהדיא בירושלמי פ"א דיומא ה"ב א"ר זעירא כאן לקרבן יחיד כאן לקרבן צבור ע"כ. ונראה דבזה כו"ע לא פליגי וכי פליגי רבי ורבנן בקרבן צבור. הר המוריה

¹⁰ כמבואר בתמידין ומוספין ד יד

¹¹ רמב"ם הלכות תמידין ומוספין פרק ד הלכה יד

¹² וכיון שנפסק כחכמים שנכנס נוטל שש ויוצא נוטל שש לוקח מכל משמר שלול ונמצא שכהן גדול לעולם נוטל שש מלבד אם יש משמר התעכב שהוא נוטל שתיים א"כ נותרו עשרה וכהן גדול נוטל חמש. לקומי הלכות ה: